

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА РІВЕНЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

В умовах розвитку ринкової економіки України одне з важливих значень набувають проблеми формування та використання виробничих запасів, вирішення яких має сприяти як мобілізації фінансових ресурсів, так і підвищенню ефективності функціонування загалом. Для досягнення такого результату слід врахувати складність середовища функціонування, що чинить вплив низкою факторів. Визначення та згрупування таких факторів забезпечить уникнення негативних наслідків їх дії, саме це і спонукає науковців і практиків до вирішення багатьох теоретичних і практичних питань з приводу чинників, які впливають на стан виробничих запасів підприємства.

Метою статті є дослідження чинників впливу на формування виробничих запасів підприємства задля підвищення ефективності процесу управління ними.

Проблеми управління запасами та дослідження факторів, що впливають на них, вивчали багато відомих учених-економістів. Значну увагу їм приділяли Бутинець Ф.Ф., Гончар Л.А., Голов С.Ф., Гуцайлюк З.В., Кужельний М.В., Пушкар М.С., Ізмайлова Н.В., Рудницький В.С., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Гаджинський А., Дж.К.Ван Хорн, В.Ковальова, М.Крейнін, С.Майєрс, Р.Мертон та ін. З огляду на зазначене, постає проблема узагальнення сукупності факторів впливу на розмір залишків виробничих запасів.

Процеси формування та використання запасів знаходяться під впливом низки різних факторів, які виділяють як вітчизняні, так і зарубіжні автори. Так, наприклад, Гончар Л.А., поділяє фактори за функціональними підсистемами: закупівля та управління запасами, складування,

транспортування, обслуговування та надання послуг [1]. Ізмайлова Н.В. групує фактори в залежності від впливу на окремі складові оборотних активів [2]. В.В. Сисоєв подає систему факторів впливу на матеріально-технічне забезпечення організації на прикладі інститутів сектору безпеки держави [3].

Таким чином, приймаючи управлінські рішення, слід враховувати, що формування запасів здійснюється під впливом чинників, які впливають на характер і стабільність виробництва та характеризуються різною можливістю їх оцінки і обліку при плануванні матеріального забезпечення виробництва. Внутрішні фактори впливу дозволяють контролювати середовище, яке знаходиться в межах підприємства та здійснювати безпосередній вплив на нього, зокрема і на стан виробничих запасів. Вплив чинників зовнішнього середовища обумовлений тим, що організація отримує ресурси, які в подальшому використовує для забезпечення своєї життєдіяльності [4].

Вивчаючи погляди різних науковців, можна зазначити, що більшість з них поділяє ці чинники на чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, прямої та непрямої дії. На основі проаналізованого матеріалу слід відзначити, що не зважаючи на широке коло досліджень з цього питання, досі продовжується формування комплексного переліку факторів впливу на процес управління запасами, відсутність якого обмежує пошук резервів росту ефективності управління в цілому. Тому пропонується виокремити фактори впливу на виробничі запаси підприємства, які слід поділити на наступні: фактори внутрішнього середовища, до яких слід віднести фактори впливу на планування запасів, фактори впливу на організування складського господарства, мотивування працівників складського господарства та фактори впливу на регулювання недоліків, пов'язаних із управлінням запасами, до факторів зовнішнього середовища пропонується віднести фактори державного управління, економічні та соціально-політичні фактори, стан промислової галузі та фактори зовнішньоекономічного середовища. Фактори впливу на виробничі запаси

підприємства систематизовано на рис. 1.

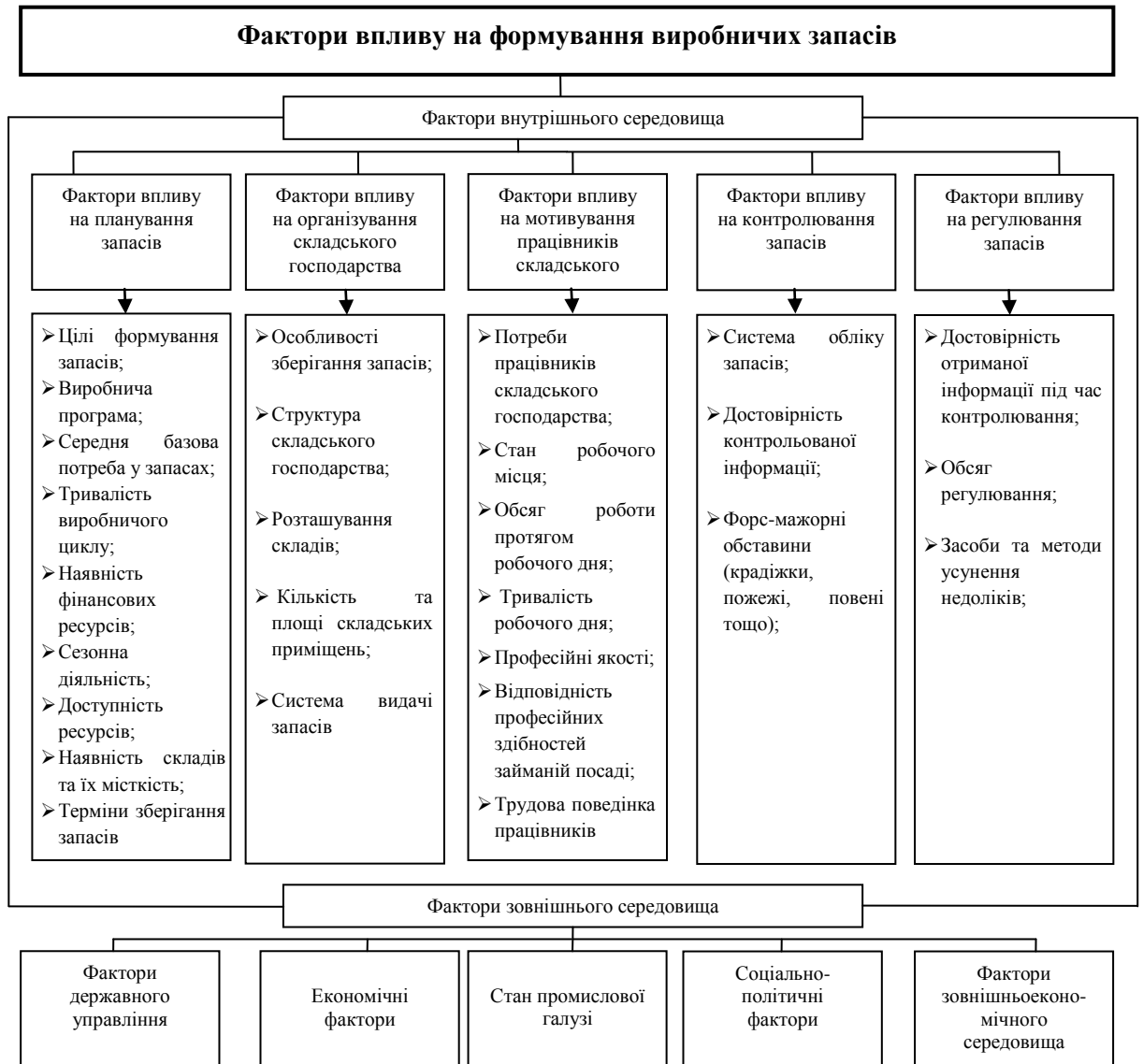

Рис. 1. Класифікація факторів, що впливають на виробничі запаси

Зовнішнє середовище динамічно змінюється, та є некерованим, тому на різних етапах життєдіяльності підприємства вплив даних факторів проявляється по-різному [5]. Аналіз зовнішнього середовища допомагає контролювати зовнішні відносно підприємства чинники, отримувати такі важливі результати, як: час для розробки нової системи управління матеріальними ресурсами на випадок можливих загроз, час для прогнозування можливостей підприємства, час для складання плану на випадок непередбачених обставин і час на розроблення стратегій. Врахування наведених чинників при управлінні запасами забезпечить

визначення оптимального рівня запасів на підприємстві, зниження витрат на управління ними, раціональний розподіл, підвищення оборотності матеріальних запасів, економію фінансових ресурсів.

Література

1. Гончар Л.А. Комерційна логістика: аспекти теорії та практики: [Монографія] / Л.А. Гончар, В.Г. М'ячин, В.М. Мазур, Л.Д. Титаренко. – Д.: Вид-во ДУЕП, 2010. – 188 с.
2. Ізмайлова Н.В. Управління оборотними активами підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.: Київ. – 2009.
3. Сисоєв В.В. Механізм логістичного управління матеріально-технічним забезпеченням інститутів сектору безпеки держави: теорія, методологія та моделювання : [Монографія] / В. В. Сисоєв. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 312 с.
4. Бондарєва І.О., Хобта В.М., Селезньова Н.О., Руднєва О.Ю. Розвиток системи управління матеріальними ресурсами підприємства:[Монографія]. – Донецьк: «Друкінфо», – 2012. – 143 с.
5. Н.Сіправська. Аналіз та оцінювання впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на діяльність підприємств машинобудування на сучасному етапі / Н.Сіправська // Галицький економічний вісник. — 2011. — №1(30). — с.127-132 - (економіка та управління національним господарством).